

ชื่อเรื่อง สมรรถนะการขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาสู่การปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ชื่อผู้วิจัย รองศาสตราจารย์ ดร.เก็จกนก เอื้อวงศ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิธร กาญจนสุวรรณ
ปีที่แล้วเสร็จ 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาในการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติ และ 3) นำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการศึกษา การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหาและองค์ประกอบของสมรรถนะ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 13 คน และการสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของสมรรถนะการขับเคลื่อนนโยบายจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา 344 คน ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะ โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ยกร่างแนวทางการพัฒนาและประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะโดยผู้เชี่ยวชาญ 11 คน เครื่องมือวิจัย คือ แนวคำถามการสนทนากลุ่ม แบบสอบถามองค์ประกอบของสมรรถนะ แนวคำถามในการสัมภาษณ์ และแบบประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ข้อมูลเชิงปริมาณใช้การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผลการวิจัยมี ดังนี้ 1) สภาพการดำเนินการในการขับเคลื่อนนโยบาย พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการวิเคราะห์เป้าหมายของนโยบาย แต่บางแห่งไม่มีการวิเคราะห์เนื่องจากเห็นว่าเป็นนโยบายที่ถูกกำหนดให้ปฏิบัติอยู่แล้ว มีการสร้างความเข้าใจและการยอมรับนโยบาย ส่วนใหญ่ไม่ได้กำหนดโครงสร้างการทำงาน ไม่มีการประเมินนโยบายและไม่มีการสร้างความต่อเนื่องในการดำเนิน 2) ปัญหาในการขับเคลื่อนนโยบาย พบว่า หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดนโยบายให้สถานศึกษาปฏิบัติมากโดยไม่บูรณาการนโยบาย แรงจูงใจการดำเนินการ การชี้แจงและทำความเข้าใจนโยบายไม่ชัดเจน และ 3) องค์ประกอบของสมรรถนะการขับเคลื่อนนโยบาย ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ และ 29 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ (1) การแปลงนโยบาย มี 5 องค์ประกอบย่อย (2) การสร้างความเข้าใจและการยอมรับ มี 5 องค์ประกอบย่อย (3) การบริหารจัดการทรัพยากร มี 6 องค์ประกอบย่อย (4) การพัฒนาบุคลากร มี 3 องค์ประกอบย่อย (5) การควบคุม กำกับและประเมินผล มี 4 องค์ประกอบย่อย (6) การสร้างความยั่งยืน มี 6 องค์ประกอบย่อย ซึ่งโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบของสมรรถนะการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติความสอดคล้อง ไค-สแควร์ = 498.634, df = 335, RMSEA = 0.038, RMR = 0.015, CFI = 0.979, GFI = 0.907 และ 4) แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะประกอบด้วย (1) หลักการในการพัฒนาสมรรถนะ เน้นการพัฒนาความต้องการจำเป็น การสร้างความรู้ ความทันสมัย การปฏิบัติจริง (2) วิธีการพัฒนามี 2 ลักษณะ คือ การพัฒนาโดยหน่วยงานต้นสังกัด และการพัฒนาโดยการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษา (3) ปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาสมรรถนะประกอบด้วย ปัจจัยจากผู้บริหารสถานศึกษาที่เข้ารับการพัฒนา ปัจจัยจากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยเกี่ยวกับหลักสูตรการพัฒนาและวิธีการพัฒนา

คำสำคัญ : การขับเคลื่อนนโยบาย นโยบายการศึกษา องค์ประกอบสมรรถนะ แนวทางการพัฒนาสมรรถนะ

Title: Competencies for Mobilization of Educational Policies toward Practice of Basic Education School Administrators
Researchers: Associate Professor Dr. Ketkanok Urwongse
 Assistant Professor Dr. Sasithorn Kanchanansuwan
Year: 2020

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the conditions and problems of mobilization of educational policies toward practice of basic education school administrators; 2) to study the components of competencies for mobilization of educational policies toward practice; and 3) to propose guidelines for development of competencies for mobilization of educational policies toward practice. The research process was divided into two phases. The first phase was a study of the current conditions, problems, and components of the competencies. Data were collected from results of a focus group discussion involving 13 experts, and from sending a questionnaire on the components of competencies for mobilization of educational policies toward practice to the research sample consisting of 344 school administrators. The second phase was a study of guidelines for development of competencies for mobilization of educational policies toward practice. The research activities comprised the interviews of five experts, the drafting of guidelines, and the submission of the drafted guidelines to 11 experts for evaluation and recommendations for improvement. The research instruments were a form containing question guidelines for focus group discussion; a questionnaire on components of competencies; an interview guidelines; and an evaluation form for assessment of guidelines for development of competencies. Qualitative data were analyzed with content analysis; while quantitative data were analyzed using the mean, standard deviation, and confirmatory factor analysis.

Research findings were as follows: (1) regarding the conditions of mobilization of educational policies, it was found that the majority of schools had analyzed the goals of the policies; while some schools had not done so because they considered that the policies were handed down to them from the supervising work unit to be put into practice, so what they did was to accept the policies and make sure they understand them; the majority of schools did not set the work performance structure, did not evaluate the policies and their implementation of the policies was not done on a continuous basis; 2) regarding the problems of mobilization of the policies, it was found that the supervising work unit handed down a large number of policies to the schools without integrating those policies; the supervising work unit also urged the schools to implement the policies; and the directions to enable the schools to understand the policies were not clear; 3) the competencies for mobilizing the policies were composed of six components with 29 sub-components as follows: (1) the interpretation of policies, which consisted of five sub-components; (2) the creation of understanding and acceptance, which consisted of five sub-components; (3) the administration and management of resources, which consisted of six sub-components; (4) the personnel development, which consisted of three sub-components; (5) monitoring, control and evaluation, which consisted of four sub-components; and (6) the creation of sustainability, which consisted of six sub-components. The structural model of components of competencies for mobilization of educational policies toward practice of the school administrators fitted well with empirical data, with the goodness-of-fit statistics of chi-square = 498.634, df = 335, RMSEA = 0.038, RMR = 0.015, CFI = 0.979, GFI = 0.907; and 4) guidelines for development of competencies comprised (1) the principles for development of competencies, which focused on development of needs, knowledge creation, up-to-datedness, and actual practice; (2) the methods of development, which comprised two methods, namely, the development by the supervising work units, and the development by self-development of the school administrator; and (3) the success factors for development of competencies, which comprised the factors from the school administrators who would undergo the development, the factors from the supervising and related work agencies, and the factors concerning the program and method of development.

Keywords: Policy mobilization, Educational policy, Components of competencies, Guidelines for competency development